

Update nieuws SUI-MFB's december '23

- Nieuw: MFB's kunnen nu ook zoeken in de contra-indicaties van de patiënt
- CBG waarschuwing voor gebruik van macrogol/elektrolyten voor darmspoeling bij patiënten met hartfalen
- Alert voor verstoring van schildkliertests door biotine
- Waarschuwing voor wisselwerking van kruidensupplementen van ginseng en ginkgobladd met antistollingsmedicatie
- Alert voor gebruik tryptofaan bevattende supplementen bij geneesmiddelen met serotonerge werking
- Adviezen aan gebruikers met vitamine K-antagonisten over suppletie van knoflook- en salviapreparaten
- Ontraden van rhodiola-supplementen door gebruikers van MAO-remmers
- **NB een aantal in deze update besproken MFB's worden uitgeleverd in januari 2024**

De informatie en achtergronden uit dit updatenieuws zijn ook bedoeld voor apothekersassistenten en farmaceutisch consulenten !!

Gebruik van voedingssupplementen naast medicijnen;

patiënten pro-actief informeren over risico's

Het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (CBG) heeft voor een aantal veelgebruikte kruidenproducten monografieën opgesteld. Deze zijn weer gebaseerd op de kruidenmonografie van het EMA. Het Instituut Verantwoord Medicijngebruik heeft een (digitale) brochure voor consumenten uitgebracht.

Aansluitend hieraan heeft SUI een aantal MFB-protocollen opgesteld. Waar nodig verschijnen waarschuwingen bij het aanschrijven van supplementen of bij het scannen van deze producten via de kassacomputer. Om welke risico's gaat het?

1. effect van ginseng en ginkgoblاد op de bloedstolling
2. gebruik tryptofaanbevattende supplementen bij geneesmiddelen met serotonerge werking
3. verstoren laboratoriumtest schildklierfunctie door biotine
4. interactie van knoflook-, salvia-, Sint-Janskruidpreparaten met vitamine K-antagonisten
5. interactie van rhodiola-supplementen met MAO-remmers

De achtergrondteksten geven concreet aan wat het probleem is en doen suggesties voor advies aan de patiënt.

Omdat de werkzaamheid en veiligheid van kruidensupplementen niet wetenschappelijk is beoordeeld, worden deze door de apotheek meestal niet geadviseerd. Hoewel de apotheek de meest gangbare kruidensupplementen veelal wel in voorraad heeft, kopen de meeste consumenten deze bij Kruidvat en andere drogisten en supermarkten. De apotheker heeft daar geen zicht op.

Verwarrende namen

De consument vertrouwt op de veiligheid van supplementen en vitamines en is zich niet bewust van de eventuele risico's van deze producten. Zelfs voor professionals is het lastig de risico's in te schatten. Omdat de handelsnaam in de meeste gevallen naar de (latijnse) plantennaam (bijvoorbeeld Griffonia) verwijst, is het moeilijk om op grond van de naam van het product te waarschuwen voor gebruik van werkzame stoffen zoals tryptofaan. Daarvoor moet je op het potje kijken. Erg moeilijk wordt het als dan ook nog de werkzame stoffen onder verschillende namen zijn opgegeven. Zoals bijvoorbeeld bij biotine het geval is; in Davitamon, Dagravit en Orthica is het aangeduid als vitamine B8; Livsane en Vitals

geven het op als biotine, maar je kunt het daarnaast nog tegenkomen als vitamine B7 of vitamine H. Het zit in multivitaminen, B-complexen enz.

Beleid SUI inzake kruiden, vitaminen en voedingssupplementen

SUI kiest ervoor om veiligheidsinformatie van gezaghebbende instellingen zoals CBG, EMA enz. over kruiden-supplementen onder de aandacht te brengen van die patiënten, die risico lopen. Dat zijn vaak niet de consumenten die de aankoop doen. Het risico wordt bepaald door de medisch-farmaceutische achtergrond van de patiënt; vandaar dat wij ons daarop focussen. Via MFB's worden de risicopatiënten geselecteerd en via schermteksten wordt een adviesvoorstel gedaan. Voor zover van toepassing is de veiligheidsinformatie van supplementen opgenomen in de bestanden van SUI en in de voorlichting instructies van SUI (op UI-online).

Rhodiola

Het Informatiecentrum voedingssupplementen & gezondheid van branchevereniging NPN waarschuwt voor gebruik van rhodiola-supplementen door patiënten die MAO-remmers gebruiken. Patiënten die deze kruidenpreparaten gebruiken of willen gaan gebruiken, wordt geadviseerd het gebruik van deze kruidenpreparaten te stoppen of niet te starten. SUI heeft een schermtekst aangemaakt met een waarschuwing als een rhodiola product zonder recept wordt verkocht (gescand wordt via de kassa-computer). Bovendien is er een MFB opgesteld voor patiënten die een MAO-remmer gebruiken en aan wie een rhodiola product wordt voorgeschreven.

Tenslotte is er een waarschuwing opgenomen in de VI's van MAO-remmers. Daarin wordt geadviseerd om te stoppen of niet te starten met Rhodiola, Ashwagandha en Griffonia simplicifolia.

Ashwagandha

NPN waarschuwt voor gelijktijdig gebruik van ashwagandha-supplementen met antidepressiva. Het wordt voornamelijk gebruikt om stress tegen te gaan, maar wordt daarnaast toegevoegd aan voedingssupplementen (bijv. Orthica Magnesium plus) zonder dat dit in de naam van het product is terug te vinden. In de interactie informatie van IVM en CBG over kruidensupplementen is geen waarschuwing voor gebruik van ashwagandha opgenomen. Wellicht omdat het werkingsprincipe en de aangrijpingspunten niet bekend zijn. Het informatieblad van NPN is niet specifiek genoeg om een algemene waarschuwing te kunnen rechtvaardigen. Vanwege de smalle therapeutische breedte van MAO-

remmers kiest SUI er voor om alleen bij MAO-remmers door middel van de VI's voor het gebruik van ashwagandha te waarschuwen.

Echinacea

IVM en NPN adviseren om geen echinacea te gebruiken bij auto-immuunziekten en bij gebruik van immunosuppressiva. Dit advies is niet in lijn met de interactie info van het CBG voor arts en apotheker: "Voor wat betreft mogelijke geneesmiddel interacties lijkt er geen reden te zijn om te adviseren het gebruik van kruidenpreparaten met rode zonnehoed niet te starten of te stoppen in combinatie met andere geneesmiddelen". De algemene waarschuwing voor de gehele groep van immunosuppressiva (momenteel 974 producten) is volgens de SUI-redactie op grond van de beschikbare gegevens niet opportuun.

Mariadistel (Silybum marianum)

Het CBG stelt: "Het is van belang om bij de patiënt na te vragen of die kruidenpreparaten met mariadistel gebruikt of wil gaan gebruiken indien u metronidazole, diabetesmiddelen of geneesmiddelen wilt voorschrijven die vooral door CYP2C9 worden gemetaboliseerd". Daarbij worden Janumet, losartan, metronidazol en talinolol genoemd. Waarom het CBG juist deze middelen noemt is niet duidelijk. De bètablokker talinolol is in Nederland niet verkrijgbaar en genotypering bij losartan wordt volgens de KNMP-werkgroep Farmacogenetica niet nodig geacht. Een waarschuwing voor gebruik van mariadistel is volgens SUI onvoldoende onderbouwd.

Knoflook, rode salie (salvia)

Kruidenproducten met rode salie of Danshen (*Salvia miltiorrhiza*) en knoflook (*Allium sativum*) remmen CYP-enzymen (CYP2C9) en geven daardoor een toename van de stollingstijd. Ze hebben volgens het CBG bovendien intrinsiek een antistollingseffect. Bij het scannen van deze producten in de kassa-computer verschijnt een waarschuwing (alleen CGM).

Sint-Janskruid

Sint-Janskruid stimuleert CYP-enzymen (CYP2C19 en CYP3A4) en heeft vele interacties met receptgeneesmiddelen. Deze zijn door het GIC al in de medicatiebewaking opgenomen; interactie-instructies staan op UI-online. Voor aankopen van Sint Janskruidpreparaten zonder recept hebben wij naast het UA-protocol een waarschuwing opgenomen.

Bronnen:

1. <https://www.cbg-meb.nl/onderwerpen/medicijninformatie-kruiden/veelgebruikte-kruiden>
1. <https://www.ivg-info.nl/gezondheid/bij-medicijngebruik/>
2. <https://www.medicijngebruik.nl/patient/brochure/3925/medicijnen-en-voedingssupplementen>

Acties voorkomende uit MFB-mutaties van deze maand

Overzicht van acties uit de MFB's van december 2023*):

LET OP dat door macrogol/elektrolyten hartfalen niet verergert!

ontraad gebruik van Ginseng en Ginkgo biloba bij gebruik van antithrombotica

ontraad gebruik tryptofaan bij gebruik v geneesmiddelen met serotonerge werking

LET OP biotine kan labtests schildklierfunctie verstoren; informeer het lab

knoflooksuppl kan invloed hebben op vit K antagonisten; informeer tromb.dienst

ontraad gebruik van rhodiola supplementen bij gebruik v een MAO-remmer

Salvia (salie) kan invloed hebben op vit K antagonisten; informeer tromb.dienst

***) In groen: nieuwe acties**